

ВІДГУК

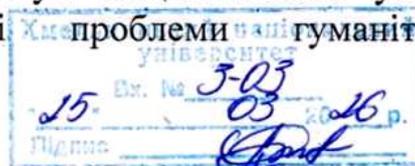
офіційного опонента – доктора, педагогічних наук, професора
Коломієць Алли Миколаївни
про дисертацію **Шайнер Ганни Ігорівни**
на тему «**Теоретичні і методичні засади формування іншомовної професійної компетентності майбутніх дизайнерів середовища**»
на здобуття ступеня доктора педагогічних наук
за спеціальністю 13.00.04 – Теорія і методика професійної освіти.

1. Актуальність теми дослідження та зв'язок із відповідними програмами, планами, темами. Сучасні процеси глобалізації, розвиток цифрових технологій і посилення впливу креативних індустрій істотно трансформують професійну діяльність дизайнерів середовища. Їхня роль виходить за межі створення функціонально зручних та естетично привабливих просторів: нині вони стають посередниками між культурними практиками, інноваційними технологіями та соціальними запитами. В Україні під час воєнного стану дизайнери середовища відіграють надзвичайно важливу роль в оформленні безпечних просторів (укриттів, підземних виробництв і закладів освіти тощо), які мають сприяти безпеці і психологічній підтримці людей у складні часи. У цьому аспекті цінним є вивчення іноземного досвіду та найновіших досягнень, представлених у науковій літературі переважно англійською мовою. Це зумовлює необхідність перегляду підходів до професійної освіти дизайнерів і посилення уваги до формування їхньої іншомовної професійної компетентності як важливого чинника інтеграції у світовий професійний простір.

Володіння іноземними мовами, насамперед англійською, є передумовою роботи з сучасними цифровими інструментами, спеціалізованою термінологією у професійній документації, з джерелами наукової інформації. Така компетентність відкриває можливості для ефективної комунікації з міжнародними партнерами, презентації власних проєктів, участі у глобальних освітніх і науково-творчих програмах, а також для доступу до професійного дискурсу світового рівня.

Актуальність проблеми підтверджується міжнародними та національними нормативними документами, а також численними науковими дослідженнями й дискусіями у педагогічному середовищі. Виявлені суперечності між вимогами сучасного ринку праці та рівнем готовності дизайнерів до багатомовного професійного середовища свідчать про потребу у створенні відповідної системи формування іншомовної професійної компетентності. Саме тому тема дисертаційного дослідження «Теоретичні і методичні засади формування іншомовної професійної компетентності майбутніх дизайнерів середовища» є своєчасною та науково обґрунтованою.

Тема дисертації відповідає науковому напрямку Навчально-наукового інституту гуманітарних і соціальних наук Національного університету «Львівська політехніка» «Актуальні проблеми гуманітарних і

суспільствознавчих наук». Дисертаційне дослідження виконане в межах теми науково-дослідної роботи кафедри іноземних мов технічного спрямування «Лінгвістичні та методико-педагогічні аспекти теорії і практики викладання іноземної мови у закладах вищої освіти» (№ держреєстрації 0125U001982).

Тему роботи затверджено на засіданні Вченої ради Хмельницького національного університету (протокол № 10 від 15.01.2026 р.).

2. Найбільш суттєві наукові результати, що містяться в дисертації. У дисертації розв'язано науково-прикладну проблему – теоретичне обґрунтування концепції, моделювання відповідної системи формування іншомовної професійної компетентності майбутніх дизайнерів середовища та експериментальна перевірка її ефективності. У процесі дослідження отримано низку важливих наукових результатів, які мають вагоме значення для розвитку педагогічної науки. Зокрема, здійснено аналіз стану розробленості проблеми формування іншомовної компетентності майбутніх фахівців у контексті теорії та практики вищої освіти; визначено й обґрунтовано теоретико-методологічні засади цього процесу; уточнено зміст, структуру, критерії та показники рівнів сформованості іншомовної професійної компетентності. Авторкою розроблено концепцію, змодельовано систему формування іншомовної компетентності дизайнерів середовища, визначено та реалізовано педагогічні умови її ефективного функціонування у закладах вищої освіти. Проведено експериментальну перевірку дієвості запропонованої системи, що підтвердила її результативність. Крім того, створено й упроваджено навчально-методичне забезпечення, спрямоване на удосконалення іншомовної професійної підготовки майбутніх дизайнерів середовища.

3. Нові факти, одержані здобувачем. У дисертаційній роботі *вперше* обґрунтовано концепцію дослідження, що ґрунтується на трьох концептах – методологічному, теоретичному, технологічному; розроблено та змодельовано систему формування іншомовної професійної компетентності майбутніх дизайнерів середовища, що охоплює взаємопов'язані підсистеми (цільова, теоретико-методологічна, змістово-технологічна, діагностико-результативна), експериментально перевірено її ефективність; визначено й обґрунтовано педагогічні умови формування іншомовної професійної компетентності майбутніх дизайнерів середовища (актуалізація і стимулювання майбутніх дизайнерів середовища до вивчення англійської мови за професійним спрямуванням; оновлення змісту іншомовної професійної підготовки майбутніх дизайнерів середовища на основі міждисциплінарної інтеграції; моделювання професійно орієнтованих ситуацій на основі інтеракції; створення інформаційно-комунікаційного навчального середовища); *уточнено й конкретизовано* поняття «професійна компетентність», «професійна компетентність дизайнера середовища»,

«іншомовна компетентність», «іншомовна професійна компетентність дизайнера середовища»; сутність іншомовної професійної компетентності майбутніх дизайнерів середовища та її компонентну структуру (мотиваційний, гносеологічний, діяльнісний, особистісний компоненти); *удосконалено* змістове наповнення іншомовної професійної підготовки майбутніх дизайнерів середовища; діагностичний апарат (критерії, показники, рівні) для визначення стану сформованості іншомовної професійної компетентності майбутніх дизайнерів середовища за кожним із її компонентів; *подальшого розвитку набули* положення про міждисциплінарну інтеграцію та її використання у процесі викладання іноземної мови за професійним спрямуванням; ідеї щодо використання методів моделювання та інтеракції з метою побудови іншомовного професійно спрямованого навчального середовища; конструювання ефективного іншомовного професійно спрямованого навчального середовища з опертям на сучасні інформаційно-комунікаційні технології.

4. Ступінь обґрунтованості наукових положень і висновків, сформульованих у дисертації. Аналіз дисертації та публікацій Шайнер Г. І. підтверджує наукову достовірність і обґрунтованість отриманих результатів. Ґрунтовне опрацювання джерельної бази (903 позиції, з яких 367 – іноземні) забезпечило комплексний розгляд проблеми та формування аргументованих висновків. Новизна дослідження зумовлена системним аналізом значного масиву літератури, застосуванням адекватних методологічних підходів до вивчення теоретичних і методичних аспектів формування іншомовної професійної компетентності майбутніх дизайнерів середовища, а також практичним упровадженням результатів у діяльність закладів вищої освіти України.

Науковий апарат, представлений у вступній частині дисертації, демонструє системне й цілісне бачення авторки щодо шляхів розв'язання поставленої проблеми. Він відображає логіку дослідження, чіткість визначення мети та завдань, а також узгодженість методологічних підходів із предметом і об'єктом роботи. Така структурованість забезпечує прозорість авторської позиції та дозволяє простежити послідовність переходу від теоретичних узагальнень до практичних висновків.

Анотації до дисертації коректно відображають її структуру, узагальнюють основні результати та акцентують увагу на найбільш значущих аспектах дослідження. Рівень апробації результатів дослідження можна вважати достатнім і переконливим: авторка активно представляла здобуті наукові напрацювання на науково-практичних конференціях різного рівня, що підтверджує їхню актуальність і практичну значущість. У сукупності зазначені характеристики дають підстави стверджувати, що дисертаційна робота відповідає вимогам до наукових досліджень, має вагомий теоретичний і практичний внесок у розвиток педагогічної науки та може

служити основою для подальших пошуків у сфері іншомовної професійної підготовки.

5. Значення одержаних результатів для науки і практики.

Комплексний аналіз наукової праці Шайнер Г. І. дав змогу виокремити найбільш значущі результати, що мають як теоретичну, так і практичну цінність для розвитку педагогічної науки та освітньої практики. У ході дослідження здійснено ґрунтовне опрацювання науково-педагогічної літератури, що дозволило оцінити рівень розробленості проблеми формування іншомовної професійної компетентності майбутніх дизайнерів середовища у контексті сучасної теорії та практики вищої освіти. Авторкою визначено й аргументовано теоретико-методологічні засади процесу формування іншомовної компетентності, уточнено його змістову й структурну складову, окреслено критерії, показники та рівні сформованості відповідних умінь і навичок. На основі цього розроблено концепцію дослідження та створено модель системи формування іншомовної професійної компетентності, що враховує специфіку професійної діяльності дизайнерів середовища. Важливим здобутком є визначення та характеристика педагогічних умов, необхідних для ефективної реалізації цієї системи у закладах вищої освіти, а також їх практичне впровадження. Проведена експериментальна перевірка підтвердила результативність запропонованої моделі, що засвідчує її наукову й практичну значущість. Крім того, дисертанткою розроблено навчально-методичне забезпечення, яке інтегровано у процес іншомовної професійної підготовки майбутніх дизайнерів середовища та спрямоване на підвищення рівня їхньої іншомовної компетентності.

Отримані результати можуть бути використані як для подальших наукових досліджень у галузі педагогіки та професійної освіти, так і для вдосконалення практики сучасних закладів вищої освіти, що здійснюють підготовку фахівців у сфері дизайну середовища. Таким чином, робота має комплексний характер і поєднує теоретичні узагальнення з практичними рекомендаціями, що забезпечує її значний внесок у розвиток освітньої науки та практики.

Практичне значення дослідження вбачаємо у розробленні навчального посібника “English for Designers”, Електронного навчально-методичного комплексу «Іноземна мова за професійним спрямуванням, Частина 1» (<https://vns.lpnu.ua/course/view.php?id=19534>) та «Іноземна мова за професійним спрямуванням, Частина 2» (<https://vns.lpnu.ua/course/view.php?id=19535>). Навчальний посібник “English for Designers” складається з дванадцяти розділів і презентує предметно-мовний інтегрований зміст навчання (сутність професії дизайнера, різновиди й принципи дизайну, типологія і функціональні особливості будівель, новітні засоби дизайн-проектування, художньо-композиційні основи побудови інтер'єру, види оздоблювальних матеріалів і схеми освітлення, розмаїття

стильових рішень, культурно-історичні чинники розвитку інтер'єрів у сучасному світі, внесок відомих дизайнерів у становлення галузі тощо). Навчальний посібник передбачає застосування мовних засобів, характерних для англomовного професійного дизайн-дискурсу (лексико-термінологічні одиниці, мовленнєві шаблони, граматичні структури), для коректного сприймання, розуміння, реалізації професійно-комунікативних завдань англійською мовою. Структурованість посібника передбачає послідовне опанування нового матеріалу, його систематизацію та закріплення здобутих знань через систему практичних занять та самостійної роботи, а також комплекс методів (стимулювання і мотивування, частково-пошуковий, дослідницький, контролю і самоконтролю, інтегровані, інтерактивні: творчі, проєктні, проблемні, командні (імітації, симуляції, ділові ігри); ситуативні завдання (аналітичні, продуктивні, рольові). Доповнюють навчальний посібник Електронні навчально-методичні комплекси «Іноземна мова за професійним спрямуванням, Частина 1» та «Іноземна мова за професійним спрямуванням, Частина 2», що презентують цифрові дидактичні інструменти, відеофрагменти, зображення, таблиці, асоціативні схеми, ментальні карти, загадки, головоломки, кросворди для організації інтеракції здобувачів освіти в іншомовному професійно спрямованому навчальному середовищі.

Матеріали дисертаційної роботи, теоретичні положення, висновки, обґрунтовані методологічні підходи до формування іншомовної професійної компетентності майбутніх дизайнерів середовища можуть слугувати опорою для виконання подальших наукових студій з проблеми вдосконалення іншомовної професійної підготовки фахівців за різними спеціальностями.

Достовірність висновків, зроблених у дисертаційній роботі, підтверджується не лише логікою дослідження та його результатами, але й документально засвідченим фактом упровадження отриманих напрацювань у практику закладів вищої освіти України: Національний університет «Чернігівська політехніка» (довідка № 202/08-3120/BC від 26.12.2025); Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Гжицького (довідка № 5192-23.06 від 29.12.2025); Національний університет «Львівська політехніка» (довідка № 67-01-1974 від 30.12.2025); Львівська національна академія мистецтв (довідка № 315 від 30.12.2025); Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка (довідка № 26/23.01-33 від 07.01.2026); Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди (довідка № 01/10-20 від 08.01.2026); Київський національний університет технологій та дизайну (довідка № 05-05/26 від 12.01.2026).

6. Рекомендації щодо використання результатів і висновків дисертації. Основні положення, концептуальні ідеї та висновки дисертаційної роботи мають значний потенціал для подальшого використання. Вони можуть слугувати базою для нових наукових досліджень, спрямованих на поглиблене вивчення проблеми формування

іншомовної професійної компетентності майбутніх дизайнерів середовища, а також для розробки робочих програм навчальних дисциплін, створення навчальних посібників, підручників та нових освітніх курсів у закладах вищої освіти.

7. Оцінка змісту дисертації та її завершеність. Ступінь наукової обґрунтованості положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, значною мірою забезпечується чіткою логікою та продуманою структурою роботи. Дисертація має класичну побудову: містить анотації українською та англійською мовами, вступ, п'ять розділів із висновками до кожного, загальні висновки, список використаних джерел та додатки. Така структура дозволяє послідовно розкривати дослідницьку проблему, забезпечуючи узгодженість між поставленими завданнями та досягненням мети. Узагальнення й висновки, що подаються після кожного розділу, підсилюють логіку викладу та сприяють системності дослідження.

У першому розділі «Іншомовна професійна компетентність майбутніх дизайнерів середовища як науково-педагогічна проблема» розглянуто іншомовну професійну компетентність як предмет наукового аналізу, здійснено огляд поняттєво-категорійного апарату та узагальнено досвід українських університетів у цій сфері.

Другий розділ «Теоретико-методологічні засади формування іншомовної професійної компетентності майбутніх дизайнерів середовища» присвячено висвітленню теоретичних основ і методологічних підходів до формування іншомовної професійної компетентності, а також характеристиці її компонентів, критеріїв, показників і рівнів її сформованості.

У третьому розділі «Концепція та система формування іншомовної професійної компетентності майбутніх дизайнерів середовища» обґрунтовано концептуальні засади дослідження та представлено модель системи формування іншомовної компетентності, що враховує специфіку професійної діяльності дизайнерів середовища.

Четвертий розділ «Організаційно-методичне забезпечення формування іншомовної професійної компетентності майбутніх дизайнерів середовища» висвітлює практичні аспекти реалізації системи: мотивацію студентів до вивчення англійської мови за професійним спрямуванням, оновлення змісту іншомовної підготовки на основі міждисциплінарної інтеграції, моделювання професійно орієнтованих ситуацій та створення інформаційно-комунікаційного навчального середовища.

У п'ятому розділі «Експериментальна перевірка ефективності системи формування іншомовної професійної компетентності майбутніх дизайнерів середовища» подано програму та методику педагогічного дослідження, результати діагностики рівня сформованості компетентності на констатувальному й формувальному етапах, що підтверджують ефективність запропонованої системи.

Таким чином, логічна структура дисертації, послідовність викладу та узгодженість між теоретичними положеннями й практичними результатами забезпечують високий рівень достовірності зроблених висновків і рекомендацій, а також їхню наукову й прикладну значущість.

8. Повнота викладу основних результатів дисертації. Наукові результати та основні положення, висновки достатньо повно викладено у 57 публікаціях (із них 17 – одноосібні): 1 навчальний посібник; 25 статей у наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України; 5 статей у періодичних виданнях, що індексуються у наукометричних базах даних Scopus та Web of Science; 15 публікацій, що засвідчують апробацію матеріалів дисертації на науково-практичних конференціях; 11 праць, що додатково відображають результати науково-педагогічного дослідження.

9. Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації. Загалом високо оцінюючи наукову й практичну значущість отриманих результатів, водночас вважаємо доцільним висловити низку побажань та окремі зауваження, що мають дискусійний характер. Їхня мета полягає не у зменшенні цінності проведеного дослідження, а у стимулюванні подальшого наукового пошуку, уточненні окремих положень та розширенні перспектив практичного застосування напрацьованих результатів:

1. Заслуговує на позитивну оцінку аналітична робота авторки щодо розгляду іншомовної професійної компетентності крізь призму теорії педагогічної науки та узагальнення досвіду українських університетів у цій сфері. Переконані, що виокремлення тенденцій, які характеризують розвиток іншомовної професійної підготовки фахівців у сфері дизайну, підсилило б аргументацію актуальності та доцільності дослідження.

2. Значний пласт джерельної бази складають англomовні джерела, що свідчить про актуальність досліджуваної проблеми не тільки в Україні, а й інших країнах. На нашу думку, доцільно було проаналізувати досвід університетів інших країн, виокремити прогресивні ідеї, які варто перейняти та впровадити у роботу закладів вищої освіти, що здійснюють підготовку фахівців за спеціальністю «Дизайн».

3. У розробленій моделі авторка відображає принципи, покладені в основу дослідження. Вважаємо, що варто було б виокремити загальні та специфічні принципи, на яких ґрунтується сам процес формування іншомовної професійної компетентності майбутніх дизайнерів середовища, які схарактеризовані на сторінках дисертаційної роботи.

4. Авторка аргументує педагогічні умови, що необхідні для досягнення результативності у формуванні іншомовної професійної компетентності майбутніх дизайнерів середовища. На наше переконання, робота тільки б виграла, якби авторка акцентувала увагу на самому процесі їх виокремлення.

5. Як свідчать результати, одержані у ході педагогічного експерименту, авторська система формування іншомовної професійної компетентності довела свою ефективність. Вважаємо, що варто було б сформулювати чіткі рекомендації для викладачів закладів вищої освіти щодо її використання, а також специфіки впровадження виокремлених педагогічних умов.

Висловлені зауваження та побажання мають рекомендаційний і дискусійний характер, а тому не зменшують наукової та практичної цінності представленого дослідження. Навпаки, вони створюють підґрунтя для подальшого осмислення окремих аспектів проблеми, стимулюють розвиток наукової дискусії та відкривають нові напрями для дослідницьких пошуків.

10. Висновок. Дисертаційне дослідження Шайнер Ганни Ігорівни на тему «Теоретичні і методичні засади формування іншомовної професійної компетентності майбутніх дизайнерів середовища» є завершеною науковою працею, у якій розв'язано науково-прикладну проблему щодо теоретичного обґрунтування концепції, моделювання відповідної системи формування іншомовної професійної компетентності майбутніх дизайнерів середовища та експериментальної перевірки її ефективності, що має важливе значення для подальшого розвитку педагогічної науки, зокрема спеціальності 13.00.04 Теорія і методика професійної освіти.

Основні наукові положення, висновки та практичні рекомендації, викладені у дисертації, відзначаються логічністю, послідовністю та аргументованістю, що забезпечує їхню достовірність і належний рівень обґрунтованості. Робота характеризується внутрішньою єдністю змісту та узгодженістю між теоретичними узагальненнями й практичними результатами.

Дисертація є результатом самостійного дослідження авторки й не містить ознак фальсифікації, компіляції чи плагіату. Усі використані матеріали інших авторів супроводжуються належними бібліографічними посиланнями, що підтверджує дотримання принципів академічної доброчесності та коректність наукового цитування.

Дисертація відповідає вимогам «Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук» (Постанова Кабінету Міністрів України від 17 листопада 2021 р. № 1197) та іншим вимогам Міністерства освіти і науки України до дисертаційних досліджень, а її авторка Шайнер Ганна Ігорівна заслуговує присудження наукового ступеня доктора педагогічних наук за спеціальністю 13.00.04 – Теорія і методика професійної освіти.

Офіційний опонент:

доктор педагогічних наук, професор,
проректор з наукової роботи
Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського

Алла КОЛОМІЄЦЬ